

ROMÂNIA
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

Dosarul nr.456D/2016

DECIZIA nr.636
din 27 octombrie 2016

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.150 alin.(4) teza întâi din Codul de procedură civilă

Valer Dorneanu	- președinte
Marian Enache	- judecător
Petre Lăzăroiu	- judecător
Mircea Ștefan Minea	- judecător
Daniel Marius Morar	- judecător
Mona-Maria Pivniceru	- judecător
Livia Doina Stanciu	- judecător
Simona-Maya Teodoroiu	- judecător
Varga Attila	- judecător
Mihaela Senia Costinescu	- magistrat-asistent șef

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ștefania Sofronea.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art.150 alin.(4) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Árus Zsolt István în Dosarul nr.242/96/2016 al Tribunalului Harghita – Secția civilă, într-o cauză având ca obiect constatarea neexecutării unei hotărâri judecătorești. Excepția de neconstituționalitate formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr.456D/2016.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, arătând că normele procedurale criticate respectă principiul egalității în drepturi a cetățenilor. În acest sens, invocă Decizia Curții Constituționale nr.772 din 12 mai 2009.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 30 martie 2016, pronunțată în Camera de Consiliu, în Dosarul nr.242/96/2016, **Tribunalul Harghita – Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.150 alin.(4) din Codul de procedură civilă.** Excepția a fost ridicată de Árus Zsolt István, reclamant într-o cauză având ca obiect constatarea neexecutării unei hotărâri judecătorești de către Prefectul Județului Harghita și obligarea acestuia la plata amenzii prevăzute de art.24 alin.(3) din Legea nr.554/2004 și a unor despăgubiri.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate,** autorul arată că în cauza dedusă judecării de fond, instanța a constatat că reclamantul nu a depus traducerea înscrisurilor anexate cererii introductive, iar în temeiul art.150 alin.(4) din Codul de procedură civilă, i-a pus în vedere ca, în măsura în care dorește să se prevaleze de înscrisurile atașate acțiunii, să depună traducerea legalizată a acestora, efectuată de un traducător autorizat. Or, în condițiile în care România a ratificat Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale, prin Legea nr.33/1995, în Constituția României au fost incluse o serie de prevederi privind drepturile cetățenilor români care aparțin minorităților naționale, printre care și dispozițiile art.128 alin.(4). Dat fiind că, atât traducerea executată de un traducător autorizat, cât și legalizarea unor traduceri costă bani, autorul excepției de neconstituționalitate arată că, dacă se conformează prevederilor art.150 alin.(4) din Codul de procedură civilă, rezultă că prevederile acestuia lipsesc de conținut reglementarea constituțională invocată.

6. **Tribunalul Harghita – Secția civilă** apreciază excepția de neconstituționalitate ca fiind întemeiată, deoarece dispozițiile art.150 alin.(4) din Codul de procedură civilă impun cheltuieli suplimentare în sarcina cetățenilor români care aparțin minorităților naționale, în condițiile în care Legea fundamentală statuează în mod expres în sensul că modalitățile de exercitare a dreptului de a se exprima în limba

maternă în fața instanțelor de judecată trebuie stabilite astfel încât să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați.

7. Potrivit art.30 alin.(1) din Legea nr.47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Guvernul** apreciază că dispozițiile legale criticate se înscriu în categoria celor care instituie obligații în persoana celui care pretinde un drept sau cere constatarea unui fapt juridic să sesizeze instanța și să-și dovedească susținerile în condițiile legii. Cererea de chemare în judecată, reprezentând actul de investire a instanței, trebuie să conțină toate elementele necesare aducerii cauzei în stare de judecată, aceasta presupunând și indicarea probelor pe care ea se sprijină; prin urmare, cerința legală a depunerii înscrisurilor atașate cererii, redactate într-o limbă străină, în copie certificată, însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat, nu afectează normele constituționale, ci, dimpotrivă, este menită să asigure îndeplinirea condițiilor procedurale necesare pentru o temeinică soluționare a litigiului dedus judecării.

9. În legătură cu norma procedurală vizând întocmirea cererilor și actelor de procedură numai în limba română, Guvernul invocă Decizia Curții Constituționale nr.772 din 12 mai 2009, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.14 alin.(5) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, ale cărei argumente le consideră aplicabile *mutatis mutandis*.

10. În concluzie, Guvernul reține că norma procesual civilă este conformă Constituției, întrucât în privința obligației traducerii legalizate a înscrisurilor redactate într-o limbă străină, atașate cererii de chemare în judecată, legiuitorul nu distinge, cum este și normal din perspectiva egalității cetățenilor în fața legii, între cetățenii români aparținând minorităților naționale și ceilalți cetățeni, această condiție procedurală fiind necesară pentru o temeinică soluționare a litigiului dedus judecării și pentru efectivitatea controlului judiciar exercitat de către instanțele superioare.

11. **Avocatul Poporului** apreciază excepția de neconstituționalitate ca fiind neîntemeiată, arătând că prevederile legale criticate nu se referă la limba în care se desfășoară procedura de judecată, ci la înscrisurile folosite ca mijloc de probă. Asigurarea probelor reprezintă acea procedură contencioasă în cadrul căreia partea care are interes poate solicita instanței să constate proba de care înțelege să se folosească în proces. Or, norma procesual civilă este aplicabilă indiferent de naționalitatea, etnia, limba părților din proces, în condiții de egalitate. În plus, asigurarea probelor nu echivalează cu gratuitatea serviciului prestat de instanțele de judecată, fiind justificat ca persoanele care se adresează autorității judecătorești să contribuie la acoperirea cheltuielilor prilejuite de realizarea actului de justiție, în condiții de egalitate, indiferent de naționalitate, etnie, limbă. Mai mult, dacă administrarea de documente și probe s-ar face gratuit pentru persoanele aparținând minorităților naționale, atunci s-ar încălca art.16 din Constituție, întrucât persoanele majoritare, pentru care serviciul prestat de justiție (administrarea de documente și probe) nu este gratuit, ar fi discriminate. Instituirea unei asemenea soluții legislative ar apărea ca un privilegiu conferit de legiuitor persoanelor aparținând minorităților naționale și ca un dezavantaj, nejustificat obiectiv sau rațional, în cazul majorității, care este obligată să prezinte traduceri legalizate ale actelor întocmite în altă limbă decât cea română.

12. De altfel, **Avocatul Poporului** consideră că prevederile legale criticate sunt conforme și în raport cu Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare și cu Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale.

13. **Președinții Senatului și Camerei Deputaților** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr.47/1992, reține următoarele:

14. Curtea a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

15. Deși actul de sesizare a Curții Constituționale vizează art.150 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în integralitatea sa, din analiza notelor scrise ale autoului excepției de neconstituționalitate rezultă că, în realitate, critica de neconstituționalitate are ca obiect doar prevederile art.150 alin.(4) teza întâi din Codul de procedură civilă, republicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.247 din 10 aprilie 2015, cu modificările și completările ulterioare. Textul de lege criticat are următorul cuprins: „*Când înscrisurile sunt redactate într-o limbă străină, ele se depun în copie certificată, însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat.[...]*”

16. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art.128 alin.(3) care prevăd că modalitățile de exercitare a dreptului cetățenilor români aparținând minorităților naționale de a se exprima în limba maternă în fața instanțelor de judecată, inclusiv prin folosirea de interpreți sau traduceri, se vor stabili astfel încât să nu împiedice buna administrare a justiției și să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați.

17. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit dispozițiilor art.13 din Constituție, „*în România, limba oficială este limba română*”. Caracterul oficial al limbii române instituie obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului român. Consacrarea constituțională a caracterului oficial al limbii române trebuie coroborată cu dispozițiile art.32 din Legea fundamentală referitoare la dreptul minorităților naționale de a învăța în limba lor maternă și de a fi instruite în această limbă și cu prevederile art.128 care reglementează dreptul minorităților de a utiliza limba maternă în justiție.

18. Consacrând limba în care se desfășoară procedura de judecată - limba română, dispozițiile art.128 din Constituție prevăd că cetățenii români aparținând

minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, în condițiile legii organice, modalitățile de exercitare a acestui drept, inclusiv prin folosirea de interpreți sau traduceri, stabilindu-se astfel încât să nu împiedice buna administrare a justiției și să nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesați.

19. Dispozițiile art.14 alin.(1) și (2) din Legea nr.303/2004, cuprinse în Capitolul III, *Dispoziții generale privind procedura judiciară*, transpunând la nivel infraconstituțional normele mai sus enunțate, stabilesc că, pe de o parte, procedura judiciară se desfășoară în limba română, și, pe de altă parte, cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă, în fața instanțelor de judecată, în condițiile prezentei legi [aceleași prevederi sunt reluate în Codul de procedură civilă, în art.18 alin.(1) și (2)]. În continuare, potrivit dispozițiilor art.14 alin.(3) și (4) din Legea nr.303/2004, în cazul în care cetățeanul român aparținând unei minorități naționale solicită să se exprime în limba maternă, instanța de judecată trebuie să asigure, în mod gratuit, folosirea unui interpret sau traducător autorizat, iar, în situația în care toate părțile solicită sau sunt de acord să se exprime în limba maternă, instanța de judecată trebuie să asigure exercitarea acestui drept, precum și buna administrare a justiției, cu respectarea principiilor contradictorialității, oralității și publicității. Dezbaterile purtate de părți în limba maternă se înregistrează, consemnându-se în limba română, interpretul sau traducătorul semnând toate actele întocmite, atunci când acestea au fost redactate sau consemnarea s-a făcut în baza traducerii sale. Pe de altă parte, dispozițiile art.14 alin.(5) din Legea nr.303/2004 și cele ale art.18 alin.(4) din Codul de procedură civilă stabilesc cu titlu de principiu că „*Cererile și actele procedurale se întocmesc numai în limba română*”. Nerespectarea acestui principiu, cât și a dreptului minorităților de a se exprima în limba lor maternă și de a beneficia de un traducător autorizat pe parcursul procesului se sancționează cu nulitatea hotărârii judecătorești.

20. În temeiul art.10 alin.(1) din Codul de procedură civilă, părțile au obligația să îndeplinească actele de procedură în condițiile, ordinea și termenele *stabilite de lege* sau de judecător, să-și probeze pretențiile și apărările, să contribuie la desfășurarea fără

întârziere a procesului, urmărind, tot astfel, finalizarea acestuia, în vreme ce dispozițiile art.12 alin.(1) prevăd că drepturile procesuale trebuie exercitate cu *bună-credință*, potrivit scopului în vederea căruia au fost recunoscute de lege și *fără a se încălca drepturile procesuale ale altei părți*.

21. În concluzie, întrucât în România limba oficială este limba română, fiind prezumată a fi cunoscută de toți cetățenii statului, procesul civil se desfășoară în limba română, ceea ce semnifică faptul că dezbaterile, cererile și actele de procedură se consemnează, respectiv se întocmesc în această limbă. În acord cu prevederile art.128 alin.(3) din Constituție, excepția de la această regulă vizează exclusiv desfășurarea dezbaterilor, pentru care, în scopul facilitării accesului la justiție, Legea nr.303/2004 și Codul de procedură civilă prevăd dreptul de exprimare în limba maternă a cetățenilor români aparținând minorităților naționale. În ceea ce privește cererile și actele de procedură întocmite în cadrul procesului, legea nu prevede excepții, acestea urmând a fi în mod obligatoriu redactate în limba română, independent dacă provin de la un cetățean român, cetățean străin ori apatrid, deci, implicit, de la un cetățean român aparținând unei minorități naționale. Cu alte cuvinte, cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba română, fiind un beneficiu legal acordat acestora, limitat însă numai la dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, iar nu și de a întocmi actele de procedură în această limbă, deci în cadrul procedurii scrise a litigiului. Într-o atare ipoteză devin incidente dispozițiile art.292 alin.(5) din Codul de procedură civilă, potrivit cărora înscrisurile întocmite în altă limbă decât cea folosită în fața instanței trebuie însoțite de traduceri legalizate. Dacă un cetățean nu cunoaște limba română, va recurge la un traducător autorizat pentru redactarea actelor de procedură. Pe de altă parte, instanța va apela la un traducător autorizat pentru traducerea din limba maternă în limba română a concluziilor verbale ale acestei părți, în condițiile art.225 alin.(1) din Codul de procedură civilă. Dacă părțile sunt de acord, judecătorul sau grefierul poate face oficiul

de traducător. În situația în care nu poate fi asigurată prezența unui traducător autorizat, se vor aplica prevederile art.150 alin.(4) teza a doua care prevăd că în cazul în care nu există un traducător autorizat pentru limba în care sunt redactate înscrisurile în cauză, se pot folosi traduceri realizate de persoane de încredere cunoscătoare ale respectivei limbi, în condițiile legii speciale.

22. Toate aceste norme procedurale, interpretate și aplicate coroborat, sunt menite să garanteze dreptul la apărare al părților, contradictorialitatea procesului civil, pronunțarea unor hotărâri temeinice și judicioase, precum și efectivitatea controlului judiciar exercitat de către instanțele superioare.

23. De altfel, prin Decizia nr.772 din 12 mai 2009, referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art.14 alin.(5) din Legea nr.304/2004 privind organizarea judiciară, Curtea s-a pronunțat în legătură cu norma procedurală vizând întocmirea cererilor și actelor de procedură numai în limba română, statuând că legea pune la dispoziția părților, cetățeni ai minorităților naționale, suficiente garanții procedurale menite să le asigure libertatea de exprimare, accesul liber la justiție, precum și dreptul la un proces echitabil.

24. Având în vedere aceste considerente, Curtea constată că dispozițiile art.150 alin.(4) din Codul de procedură civilă, care prevăd obligația părților aflate într-un proces civil de a depune înscrisurile redactate într-o limbă străină în copie certificată, însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat, respectă atât norma constituțională referitoare la dreptul cetățenilor români aparținând minorităților naționale de a se exprima în limba maternă în fața instanțelor de judecată, consacrată de art.128 din Legea fundamentală, cât și principiul constituțional al egalității în drepturi a cetățenilor, care impune statului obligația de a reglementa un cadru legal apt să permită aplicarea unui tratament egal tuturor persoanelor aflate în situații juridice similare, fără privilegii sau discriminări. Astfel, dispozițiile legale criticate asigură un tratament juridic egal tuturor cetățenilor români, indiferent de naționalitate, instituind în sarcina părților

obligația procesuală de a traduce, prin traducător autorizat, toate înscrisurile redactate într-o limbă străină.

25. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art.146 lit.d) și al art.147 alin.(4) din Constituție, precum și al art.1-3, al art.11 alin.(1) lit.A.d) și al art.29 din Legea nr.47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

Decide:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Árus Zsolt István în Dosarul nr.242/96/2016 al Tribunalului Harghita – Secția civilă și constată că dispozițiile art.150 alin.(4) teza întâi din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport de criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Harghita – Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 27 octombrie 2016.

**PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE,**

Prof.univ.dr. Valer Dorneanu

MAGISTRAT-ASISTENT ȘEF,

Mihaela Senia Costinescu

